

Súd: Okresný súd Piešťany
Spisová značka: 5P/45/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2512204507
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 11. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Arnouldová
ECLI: ECLI:SK:OSPN:2012:2512204507.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Piešťany sudkyňou Mgr. Katarínou Arnouldovou vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: R. Š., R.. XX.XX.XXXX O. R. K. Š.O., R.. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Piešťanoch, deti matky: D.Á. Š., R.. XX.XX.XXXX, D. N., N. XX a otca: K. Š., R.. XX.XX.XXXX, bytom tamtiež, t.č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby, Leopoldov, Gucmanova 19/670, o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, takto

rozhodol:

Maloleté deti R. O. R. K. sa zverujú do osobnej starostlivosti matky, ktorá bude oprávnená maloletých zastupovať a spravovať ich majetok.

Otec je s účinnosťou od 01.04.2012 do 30.06.2012 povinný platiť výživné na maloletú Ninu vo výške 70 eur mesačne a na maloletého R. K. vo výške 60 eur mesačne a s účinnosťou od 01.07.2012 na obe maloleté deti po 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa podľa osobitného predpisu vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletých.

Nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 01.04.2012 do 22.11.2012 na maloletú R. vo výške 343,20 eur a na maloletého R. K. vo výške 313,20 eur súd povoľuje otcovi splácať v mesačných splátkach po 10 eur na každé z maloletých detí, splatných spolu s bežným výživným.

Styk otca s maloletými sa neupravuje.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Návrhom zo dňa 28.03.2012 sa matka domáhala zverenia maloletých do jej osobnej starostlivosti a určenia výživného na každé z detí po 70 eur mesačne s odôvodnením, že s otcom maloletých sú manželia, nežijú však v spoločnej domácnosti a otec na výživu detí ničím neprispieva.

Po začatí konania súd zistil, že otec sa nachádza v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby Leopoldov. Od 01.07.2012 bol vzatý do väzby a v súčasnosti si od 09.08.2012 odpykáva trest odňatia slobody v trvaní 6 rokov a 8 mesiacov na základe právoplatného rozsudku tunajšieho súdu sp. zn. 1T/97/2011.

Otec sa k veci písomne vyjadril a súhlasil s prejednaním veci za jeho neprítomnosti, súd preto vykonal dokazovanie oboznámením sa s návrhom a písomným vyjadrením otca, výsluchom matky a kolízneho opatrovníka, sobášnym listom a rodnými listami maloletých, potvrdeniami Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Piešťanoch, potvrdeniami o príjmoch a nevyhnutných výdavkoch matky, potvrdeniami o návšteve školy, obsahom spisu OS Piešťany č.k. 9P/52/2012, ďalšími listinnými dôkazmi ako aj obsahom celého spisového materiálu a zistil nasledovný skutkový stav:

Rodičia maloletých sú manželmi, ale nežijú v spoločnej domácnosti, keďže matka s dvomi deťmi, narodenými z manželstva sa v marci 2012 odsťahovala v dôsledku nezhôd s manželom. V návrhu na rozvod manželstva, vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 9P/52/2012 uviedla, že odporca sa o rodinu nestaral a navrhovateľka zostala zadĺžená s deťmi sama. Toto konanie nie je právoplatne skončené.

Výsluchom matky bolo zistené, že býva s tromi deťmi a svojou matkou, v prenajatom dvojizbovom byte v Piešťanoch, kde platia nájomné 250 eur, elektrinu zálohovo 45 eur a plyn 54 eur mesačne, čo preukázala zmluvou o nájme bytu, zmluvami o dodávkach energií a poštovými poukázkami. Jej matka, invalidná dôchodkyňa, prispieva na spoločné bývanie sumou 140 eur, rodina hospodári spoločne. Matka maloletých nemôže pracovať, pretože mal. R. má zdravotné problémy, v dôsledku ktorých mu bol odložený nástup na povinnú školskú dochádzku a vyžaduje matkinu celodennú starostlivosť. Do dosiahnutia veku 6 rokov maloletého s ním bola na predĺženej materskej dovolenke a poberala rodičovský príspevok vo výške 194 eur a prídavky na 3 deti, spolu 262 eur. Okrem malotej R. O. R. K. má ešte dcéru C. O. V. z predchádzajúceho vzťahu, na ktorú jej otec platí podľa súdneho rozhodnutia výživné vo výške 66,39 eur. Minulý mesiac matke skončila predĺžená materská dovolenka a požiadala o priznanie opatrovateľského príspevku, ktorého výšku zatiaľ nepozná, pretože jej nebol ešte priznaný. V súčasnosti je teda žije z prídavkov na deti a výživného od otca mal. O.. Matka, hoci je zdravá, nemôže sa z dôvodu starostlivosti o syna zamestnať ani brigádnicke, ako tomu bolo v minulosti. Našla si priateľa, s ktorým síce nežije v spoločnej domácnosti a stýkajú sa zriedkavo (žije a pracuje v Anglicku), avšak finančne jej vypomáha. Maloletý R.I. K. má zvýšené náklady na výživu v súvislosti s liekmi, ktoré trvalo užíva, čo predstavuje doplatok cca 20 eur mesačne, je sledovaný neurológom a logopédom, inak má náklady primerané veku. Dcéry sú zdravé. O. je žiačkou 6. triedy ZŠ a R. je žiačkou 4. triedy ZŠ v Piešťanoch, stravujú sa doma, R. má iba bezplatnú mimoškolskú činnosť. Do marca 2012 bývala rodina spoločne s otcom maloletých v podnájme, už vtedy podľa tvrdenia matky na výživu detí neprispieval. Rovnako neprispel žiadnym výživným odkedy sa s deťmi odsťahovala, zanechal iba dlhy, ktoré teraz matka musí splácať. Uviedla tiež, že pred nástupom do väzby si ju manžel vyhľadal a povedal jej, že keď má priateľa, nech deti žijú on. Preto žiadala zveriť deti do svojej osobnej starostlivosti s tým, že ich bude zastupovať a spravovať ich majetok a otec bude povinný platiť na ne výživné po 70 eur od podania návrhu. Pokiaľ ide o styk otca s maloletými, tento žiadala neupraviť, pretože otec je vo výkone trestu a keď ho tam raz maloletí so starou matkou navštívili, neurobilo im to dobre. Matka si preto nepraje, aby ho tam navštevovali.

Otec sa k veci vyjadril písomne, súhlasil so zverením maloletých do starostlivosti matky, nesúhlasil však s navrhovaným výživným, ani vyjadreniami matky ohľadom ich spolužitia a dôvodom jej opustenia spoločnej domácnosti. Poprel, že by na domácnosť a deti neprispieval, žili spolu 12 rokov, počas ktorých zarábal a aj do domácnosti prispieval. Dôvodom opustenia domácnosti matkou je zrejme skutočnosť, že si našla priateľa, žijúceho v Anglicku. Nie je pravdou tiež, že by manželstvo bolo narušené už dávno, ani to, že by deti žili v strese, pretože on celé dni pracoval a často prichádzal domov, keď už deti spali. Stávalo sa, že jeho manželka chodievala domov v noci pod vplyvom alkoholu, pri hádkach boli vulgárni obaja rodičia, nielen on. Nič však manželke nevyčíta a chcel by, aby sa k nemu vrátila. Pokiaľ ide i jeho majetkové pomery, nevlastní žiadny nehnuteľný majetok ani hnutelný majetok väčšej hodnoty, pracoval brigádnicke na stavbách, kde zarábal okolo 800 eur. Má stredoškolské vzdelanie bez maturity v odbore obrábač kovov. Naposledy bol v pracovnom pomere v r. 2005 asi dva a pol mesiaca v Českej republike, kde pracovný pomer skončil v skúšobnej dobe z dôvodu prepúšťania. Jeho náklady pred nástupom do väzby boli asi vo výške 150 až 200 eur a to na stravu. Iné deti okrem R. a R. nemá, na ich výživu od marca 2012 ničím neprispel ani finančne ani vecne z dôvodu, že na to nemal finančné prostriedky. Aj v súčasnosti je bez prostriedkov, pretože vo výkone trestu nezarába a preto s výživným nesúhlasil.

Matka k vyjadreniu otca súdu uviedla, že pokiaľ tvrdí, že prichádzala domov neskoro je to pravda, ale to z dôvodu, že hoci bola na materskej dovolenke, musela pracovať, pretože manžel jej na domácnosť nedával peniaze. Ak v písomnom vyjadrení súdu uviedol, že zarábala na stavbách okolo 800 eur, je to možné, ale ona z tých peňazí nič nevidela, mal množstvo dlhov, platil iba tie a do domácnosti dával 10-20 eur mesačne. Preto bola nútená nájsť si počas materskej dovolenky prácu (bez pracovnej zmluvy) ako upratovačka, kde počas štyroch rokov zarábala mesačne 120 eur. O deti sa však riadne starala, nikdy nezostali doma samé, počas matkinej neprítomnosti s nimi bývala stará matka, vždy mali čo jesť a boli riadne oblečení. Poprela, že by nadmerne požívala alkohol, hoci sa stalo, že sa išla zabaviť, je tiež pravdou, že rodičia si vulgárne nadávali, ale otec ich fyzicky napádal. Odkedy sa však od neho odsťahovala, majú od neho kľud a žijú celkom iným, usporiadaným životom. V súčasnosti už vzhľadom k zdravotnému stavu syna nemôže brigádovať, ale oporou je jej priateľ, ktorý sa k nej aj k deťom správa pekne, a aj ony ho majú rady.

Z potvrdení príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny bolo zistené, že otec nepoberá žiadne štátne sociálne dávky (ani pred nástupom do väzby). Lustráciou v Sociálnej poisťovni bolo zistené, že jeho posledný pracovný pomer bol v CORIS TRADE, s.r.o., Piešťany a to od 12.01.2009 do 31.01.2010.

Podľa posudku Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Piešťanoch zo dňa 15.12.2010 bol mal. R. K. uznaný ako dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom, vyžadujúcim osobitnú starostlivosť od 14.09.2009. Podľa matkou predloženého lekárskeho nálezu u maloletého sa vyvíja ľahšia mozgová dysfunkcia a retardácia reči, má predpísané užívanie liekov s doplatkom. Maloletá R. je podľa potvrdenia školy žiačkou 4. triedy ZŠ na Mojmírovej ul. v Piešťanoch.

Zo správy kolízneho opatrovníka z prešetrených pomerov vyplýva, že matka s deťmi má v prenajatom byte vytvorené vhodné podmienky na starostlivosť o deti, deti majú vlastnú izbu a dostatok priestoru na učenie aj trávenie voľného času. Kolízny opatrovník vzhľadom k vykonanému dokazovaniu odporučil súdu návrhu matky vyhovieť.

Podľa § 36 zákona č. 36/2005 o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov rodičia maloletého, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti.

Podľa § 24 ods. 3 Zákona o rodine rozhodnutie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností možno nahradiť dohodou rodičov. Dohoda musí byť schválená súdom, inak je nevykonateľná.

Podľa § 24 odsek 4 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

Podľa § 65 citovaného zákona ak rodičia mal. dieťaťa nežijú spolu, súd upraví rozsah ich vyživovacej povinnosti alebo schváli ich dohodu o výške výživného. Súd postupuje rovnakým spôsobom, ak rodičia žijú spolu, avšak jeden z nich neplní dobrovoľne svoju vyživovaciu povinnosť k mal. dieťaťu.

Podľa § 62 citovaného zákona, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na

nezaopatrené nepľnoleté dieťa. Pri určení vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 77 ods. 1 Zákona o rodine právo na výživné sa nepremičuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie po dobu troch rokov späťne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

Na základe zisteného skutkového stavu, s prihliadnutím k uvedeným ustanoveniam zákona, súd majúc preukázané, že maloleté deti sa nachádzajú od ukončenia spolužitia rodičov v starostlivosti matky, ktorá sa v prevažnej miere o ne starala od narodenia, zveril maloletých do jej osobnej starostlivosti, keď neboli v konaní zistené žiadne vážne nedostatky vo vykonávanej starostlivosti a s týmto súhlasil aj otec aj kolízny opatrovník.

Súčasne, vzhľadom k tomu, že otec maloletých je vo výkone trestu odňatia slobody, súd priznal právo zastupovať deti a spravovať ich majetok iba matke maloletých, pretože otec by nemal možnosť v súčasnosti tieto práva vykonávať. Z rovnakých dôvodov súd neupravil styk otca s maloletými, pretože považoval s ohľadom na vek detí za nevhodné, aby otca navštevovali v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby v Leopoldove, čo by mohlo nepriaznivo vplývať na zdravý psychický vývin detí, ktorú skutočnosť ostatne, potvrdila aj matka maloletých, ktorá už raz návštevu detí u otca umožnila a mala na ne nepriaznivý dopad. To však neznamená, že takáto úprava bude pokračovať až do dosiahnutia plnoletosti detí, pretože nič nebráni otcovi, aby po skončení trestu podal návrh na súd o úpravu stretávania s deťmi, prípadne aj o prinavrátenie práv zastupovať deti a vykonávať správu ich majetku.

Pokiaľ ide o výživné, súd preskúmal a zhodnotil majetkové pomery matky aj otca, ako aj odôvodnené potreby maloletých a určil výšku výživného tak ako je uvedené vo výroku rozsudku, pričom výživné bolo stanovené v inej výške do 30.06.2012 a v inej za nasledovné obdobie. Súd pritom vychádzal z možností a schopností otca, ktorý bol pred vzatím do väzby 01.07.2012 nezamestnaný, neevidovaný ako uchádzač o zamestnanie a podľa vlastného vyjadrenia pracoval brigádnicky na stavbách s mesačným zárobkom okolo 800 eur (minimálne bol schopný takéto obvyklé príjmy dosahovať a ak ich v uvedenom období bez vážneho dôvodu nemal, treba to pripísať jemu na vrub za použitia ustanovenia § 75 ods. 1 Zákona o rodine, podľa ktorého pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie), pričom mal mesačné výdavky od 150 do 200 eur. Z uvedeného je zrejmé, že jeho schopnosti a možnosti boli postatne lepšie, než od 01.07.2012, kedy už vzhľadom k obmedzenej slobode nemal viac možnosť vlastnou prácou dosahovať príjmy a žiadne príjmy z iných zdrojov u neho neboli zistené.

Vzhľadom k takto zistenému skutkovému stavu súd považoval za primerané do 30.06.2012 výživné na školopovinné staršie dieťa, R., vo výške 70 eur a na mladšie dieťa, R. vo výške 60 eur mesačne, keďže tento má zase mierne zvýšené výdavky v súvislosti so zdravotným stavom. Berúc potom do úvahy majetkové pomery otca, a súčasne nepriaznivú finančnú situáciu matky, ktorá navyše nemôže pracovať z dôvodu poskytovania celodennej osobnej starostlivosti o syna, takto stanovené výživné je primerané nielen možnostiam a schopnostiam otca ale aj odôvodneným potrebám maloletých s prihliadnutím k ich veku.

K 01.07.2012 došlo k podstatnej zmene pomerov na strane otca, ktorá sa musela odraziť aj na výške výživného, keďže odvtedy nemá žiadne príjmy. S účinnosťou od uvedeného dňa preto súd výživné znížil u oboch detí na sumu 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa podľa osobitného predpisu. Platný zákon o rodine totiž každému rodičovi dieťaťa bez ohľadu na jeho

schopnosti, možnosti a majetkové pomery ukladá plniť svoju vyživovaciú povinnosť minimálne vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené dieťa a akékoľvek argumenty ohľadom osobných a majetkových pomerov rodiča nemôžu mať za následok zníženie výživného pod túto minimálnu zákonnú hranicu. Jej výška je určená zákonom č. 601/2003 Z.z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v spojení s príslušnými Opatreniami Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ktorými sa vždy k 01. júlu príslušného kalendárneho roka upravujú sumy životného minima. V zmysle uvedených právnych predpisov suma 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené dieťa od 01.07.2012 predstavuje sumu 26,64 eur. Aj keď je zrejmé, že takto stanovené výživné pokryje iba malú časť nákladov na výživu maloletých, avšak zistené pomery na strane otca nedovoľujú v súčasnosti určiť vyššie výživné.

Súd určil výživné s účinnosťou od 01.04.2012, t.j. od podania návrhu v zmysle § 77 ods. 1 Zákona o rodine, kedy už existovali podmienky na stanovenie vyživovacej povinnosti otcovi, pretože rodičia spolu nežili a otec dobrovoľne na výživu detí neprispieval. Vzhľadom k tomu, že výživné bolo určené spätne, vznikol otcovi nedoplatok do vyhlásenia tohto rozsudku na mal. R. vo výške 343,2 eur (3 mesiace x 70 eur + 5 mesiacov x 26,64 eur) a na mal. R. K. vo výške 313,20 eur (3 mesiace x 60 eur + 5 mesiacov x 26,64 eur), ktoré nedoplatky mu súd povolil, vzhľadom k jeho súčasnej finančnej situácii, splácať v mesačných splátkach po 10 eur na každé z detí, ktoré bude platiť spolu s bežným výživným k rukám matky maloletých vždy k 15. dňu v mesiaci.

O trovách konania bolo rozhodnuté za použitia ustanovenia § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p., podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak sa konanie mohlo začať aj bez návrhu, ktorá podmienka vo veciach starostlivosti o maloleté deti je splnená.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Trnave do 15 dní od jeho doručenia.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona, ak ide o rozhodnutie o výchove mal. detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.